

RAPPORT

Quickscan natuurwetgeving voor de herinrichting van Remkettingweg 2b te Echteld

Opdrachtgever
Ordito Gilze B.V.
Postbus 94
5126 ZH GILZE

Projectnummer
Aeres Milieu projectnummer AM16467

Status rapport
Definitief

Contactgegevens

Aeres Milieu B.V.
Postbus 1015
6040 KA ROERMOND
(t) 0475 – 320 000
(f) 0475 – 321 967
e-mail: info@aeres-milieu.nl
www.aeres-milieu.nl

Autorisatie

Opsteller rapport:	paraaf	datum
ir. G.. Hovens		9 maart 2017
ir. J.P.M. Hovens (Faunaconsult)		
Kwaliteitscontrole:	paraaf	datum
ing. G. Reuver		9 maart 2017

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	3
1.1 Aanleiding	3
1.2 Doel en status van dit document	3
1.3 Leeswijzer	4
2. WET- EN REGELGEVING	5
2.1 Inleiding	5
2.2 Bescherming van Natura 2000-gebieden	5
2.3 Natuurnetwerk Nederland	5
2.4 Beschermde planten en dieren	6
3. WERKWIJZE	7
3.1 Beschrijving van de voorgenomen werkzaamheden	7
3.2 Werkwijze quickscan	8
4. AANWEZIGE BESCHERMDE NATUURWAARDEN	9
4.1 Beschrijving plangebied	9
4.2 Natura 2000-gebieden	14
4.3 Natuurnetwerk Nederland	14
4.4 Overige beschermde gebieden	15
4.5 Beschermde planten en dieren	15
5. MOGELIJKE EFFECTEN OP BESCHERMDE NATUURWAARDEN	20
5.1 Natura 2000	20
5.2 Natuurnetwerk Nederland	20
5.3 Beschermde planten en dieren	20
6. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	22
6.1 Natura 2000	22
6.2 Natuurnetwerk Nederland	22
LITERATUUR	23
BIJLAGE 1. TOELICHTING PER BESCHERMINGSREGIME	24

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

In opdracht van Ordito heeft Aeres Milieu in samenwerking met Faunaconsult een quickscan natuurwetgeving uitgevoerd aan de Remkettingweg 2b in Echteld (Gemeente Neder-Betuwe, Provincie Gelderland), zie figuur 1.1. Op deze locatie is een agrarisch (rundvee)bedrijf gevestigd met woning. De bedrijfsactiviteiten worden in de nabije toekomst beëindigd; de bedrijfsgebouwen zullen worden gesloopt, waarna – binnen het voormalige agrarische bouwvlak – één nieuwe woning met bijgebouw, een schuur en een paardenrijbak zullen worden gerealiseerd.

Figuur 1.1. De planlocatie.

De voorgenomen ontwikkeling heeft aanleiding gegeven voor deze quickscan natuurwetgeving. Hierin is nagegaan welke effecten de ingreep heeft op lokaal voorkomende beschermde flora en fauna. Daarnaast is nagegaan welke invloed de ingreep heeft op beschermde Natura 2000-gebieden en overige beschermde natuurgebieden.

1.2 Doel en status van dit document

Het risico bestaat dat het plangebied deel uitmaakt van leefgebieden van diverse beschermde soorten. Dit document geeft inzicht in de mogelijke knelpunten in het kader van natuurwetgeving en -beleid en mogelijke effecten als gevolg van het project.

Het doel van dit document is om vast te stellen of de natuurwetgeving de geplande ontwikkeling in de weg staat. De ingreep kan een negatief effect hebben op beschermde natuurwaarden (plant- en diersoorten en bijbehorende leefgebieden) en beschermde gebieden.

Dit document geeft aan of en welke vervolgstappen noodzakelijk zijn om te voldoen aan de minimale onderzoekinspanning vanuit de Wet natuurbescherming (Wn) en het Natuurnetwerk Nederland (NNN).

Daarnaast worden mitigerende (verzachtende) maatregelen aangegeven om significant negatieve effecten op voorhand te voorkomen en daarmee te voldoen aan de natuurwetgeving.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een korte beschrijving gegeven van de relevante wet- en regelgeving. Hoofdstuk 3 beschrijft de geplande werkzaamheden en de werkwijze van de inventarisaties van de natuurwaarden. In hoofdstuk 4 worden de resultaten van de beleids- en veldinventarisaties weergegeven. Hoofdstuk 5 beschrijft de effecten van de voorgenomen ingreep op Natura 2000- gebieden, de in en nabij het plangebied aanwezige natuurwaarden, evenals de mogelijke overtredingen op de Wn. Hoofdstuk 6 geeft de conclusies en aanbevelingen weer.

2. WET- EN REGELGEVING

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt een korte toelichting gegeven op de juridische bescherming van de Nederlandse natuur. De Wet natuurbescherming (Wn), die per 1 januari 2017 is ingegaan, vervangt drie wetten: de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en Faunawet en de Boswet. De Natuurbeschermingswet 1998 zorgde voor de bescherming van (natuur)gebieden en de Flora- en faunawet regelde de bescherming van alle in het wild levende planten- en diersoorten, dus ook buiten de beschermde gebieden. Bij werkzaamheden met betrekking tot ruimtelijke ingrepen, moest worden nagegaan of deze negatieve gevolgen zouden kunnen hebben voor beschermde soorten en/of beschermde gebieden. Bij kap van bomen moest worden bepaald of de Boswet van toepassing was (de Boswet regelde het behoud van bosopstanden of compensatie ervan). De basis van de nieuwe wetgeving blijft in grote lijnen gelijk, al verandert er wel een aantal zaken.

2.2 Bescherming van Natura 2000-gebieden

Natura 2000 is de benaming voor een Europees netwerk van natuurgebieden waarin belangrijke flora en fauna voorkomen, gezien vanuit een Europees perspectief. Wat betreft gebiedsbescherming, vervalt de bescherming van de Beschermde natuurmonumenten. Deze vallen echter vrijwel altijd (op enkele kleine gebieden na) binnen Natura 2000 of het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen EHS) en houden dus indirect wel bescherming, zij het niet in dezelfde mate. De provincies hebben daarnaast de bevoegdheid om bijzondere provinciale landschappen of bijzondere provinciale natuurgebieden aan te wijzen. Zij kunnen in een later stadium door de Minister worden toegevoegd aan Natura 2000-gebieden.

Verder verandert er voor Natura-2000 gebieden weinig. De bescherming van deze gebieden is namelijk gebaseerd op internationale verplichtingen en die zijn niet veranderd.

Per Natura 2000-gebied zijn (instandhoudings)doelen (voor soorten en vegetatietypen) opgesteld. Iedereen die vermoedt of kan weten dat zijn handelen of nalaten, gelet op de instandhoudingsdoelen, nadelige gevolgen voor een Natura 2000-gebied kan hebben, is verplicht deze handelingen achterwege te laten of te beperken. Het bevoegd gezag kan schadelijke activiteiten beperken en eisen dat een vergunning op de Wn wordt aangevraagd. Regulier beheer en bestaand gebruik zijn opgenomen in Natura 2000-beheerplannen. Na vaststelling van de beheerplannen hoeft daarvoor geen vergunning aangevraagd te worden.

Wetlands worden beschermd door het internationale Ramsar-verdrag. Het zijn ook Natura 2000-gebieden en daardoor beschermd door de Wn.

Toetsing van de voorgenomen werkzaamheden in het plangebied aan de Wn wat betreft Natura 2000-gebieden is opgenomen in hoofdstuk 5.

2.3 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN), vroeger de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd, is het Nederlandse netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. Het NNN is gebaseerd op provinciale regelgeving, die met ingang van de Wn niet is veranderd. In het Natuurnetwerk Nederland liggen:

- bestaande natuurgebieden, waaronder de 20 Nationale Parken;
- gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt;
- landbouwgebieden, beheerd volgens agrarisch natuurbeheer;
- ruim 6 miljoen hectare grote wateren: meren, rivieren, de kustzone van de Noordzee en de Waddenzee;
- alle Natura 2000-gebieden.

Vanaf 2014 zijn de provincies verantwoordelijk voor de begrenzing en ontwikkeling van dit natuurnetwerk. Tot die tijd was de Rijksoverheid hiervoor verantwoordelijk. In het Natuurpact hebben de provincies met het rijk afgesproken om tot 2027 80.000 hectare natuur in te richten.

Het NNN moet uiteindelijk samen met de natuurgebieden in andere Europese landen het aaneengesloten pan-Europees Ecologisch Netwerk (PEEN) vormen.

De provincies hebben – zoals ook al in paragraaf 2.2 aangegeven - de bevoegdheid om bijzondere provinciale landschappen of bijzondere provinciale natuurgebieden aan te wijzen. Veel provincies hebben de Nationale Landschappen (sinds 2011 geen onderdeel meer van nationaal beleid) in hun provinciale beleid opgenomen,

De toetsing van de voorgenomen werkzaamheden in het plangebied aan het provinciale beleid is opgenomen in hoofdstuk 5.

2.4 *Beschermde planten en dieren*

De lijsten met beschermde soorten zijn veranderd. Er zijn soorten die voorheen beschermd waren en onder de Wn niet meer en andersom. Zo zijn een aantal soorten orchideeën, de kleine modderkruiper en rode bosmieren sinds 1 januari 2017 niet meer beschermd. De Wn kent drie algemene beschermingsregimes waarin de voorschriften van de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en twee verdragen (Bern en Bonn) zijn geïmplementeerd en waarin aanvullende voorschriften zijn gesteld voor de dier- en plantensoorten die niet onder die specifieke voorschriften vallen, maar wel bescherming behoeven (zie bijlage 1 voor een toelichting op verboden handelingen, afwijkingsmogelijkheden en criteria voor ontheffing/vrijstelling per beschermingsregime):

- Vogels

alle vogels in de zin van de Vogelrichtlijn (paragraaf 3.1 van de Wn). Verder nemen de meeste provincies de onder de Flora- en faunawet benoemde vogelsoorten waarvan het nest jaarrond werd beschermd over;

- Internationaal beschermde soorten

alle dieren en planten, genoemd in de bijlagen bij de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (paragraaf 3.2 van de Wn);

- Overige beschermde soorten

soorten genoemd in de bijlage bij de Wn, die niet onder de reikwijdte van paragraaf 3.2 vallen (paragraaf 3.3 van de Wn). Hieronder vallen ondermeer de 'algemene' soorten die onder de Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen waren vrijgesteld. Vrijwel al deze soorten zijn door alle provincies eveneens voor ruimtelijke ingrepen vrijgesteld (een uitzondering geldt voor de mol; die onder de Wet natuurbescherming niet meer is beschermd).

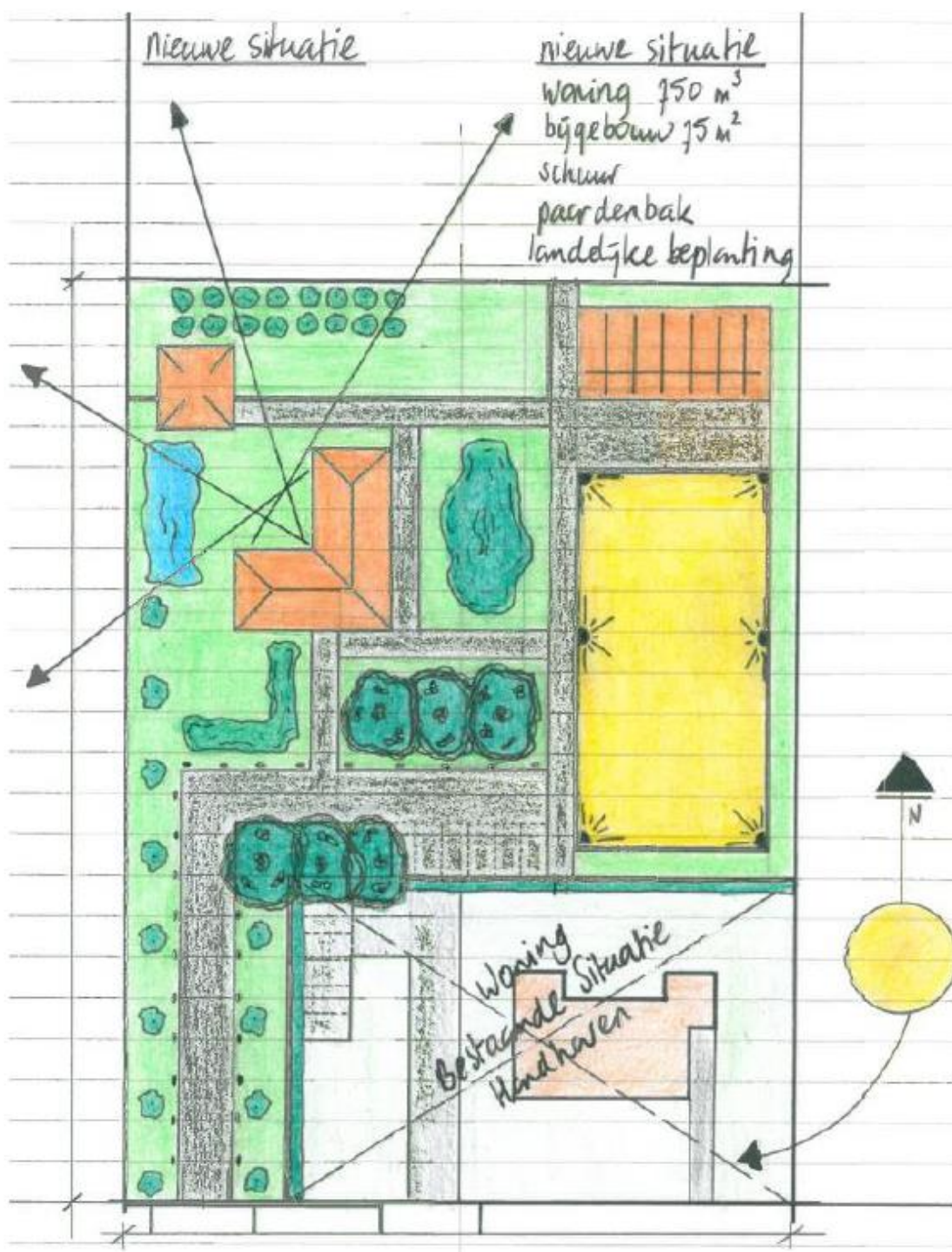
De beschermde status van soorten kan echter per provincie verschillen. Provincies hebben de bevoegdheid om bij provinciale verordening vrijstelling te verlenen voor nationaal beschermde soorten (Gedeputeerde staten van Gelderland, 2016). Er is dan geen ontheffing nodig voor werkzaamheden.

Voor soorten die ook niet in de bijlagen van de Wn worden genoemd, fungeert de zorgplichtbepaling (artikel 1.11 Wn) als vangnet. Op grond van deze bepaling moeten schadelijke handelingen voor alle in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving in beginsel achterwege worden gelaten, dan wel moeten maatregelen worden genomen om schadelijke gevolgen (zoveel mogelijk) te voorkomen.

3. WERKWIJZE

3.1 Beschrijving van de voorgenomen werkzaamheden

De bedrijfsgebouwen in het plangebied zullen worden gesloopt, waarna – binnen het voormalige agrarische bouwvlak – één nieuwe woning met bijgebouw, een schuur en een paardenrijbak zullen worden gerealiseerd (zie figuur 3.1).

Figuur 3.1. De voorgestane situatie.

3.2 Werkwijze quickscan

Deze quickscan natuurwetgeving is uitgevoerd door middel van een veldbezoek en een literatuurstudie. Op 21 februari 2017 heeft Faunaconsult het plangebied en de omgeving ervan bezocht voor een habitatgeschiktheidsonderzoek. Hierbij werd beoordeeld voor welke plant- en diersoorten het plangebied een geschikte habitat biedt. Waarnemingen van soorten in het plangebied zijn genoteerd. Met betrekking tot zoogdieren werd speciaal gelet op pootafdrukken, krabsporen, wissels, uitwerpselen, haren, graafsporen, holen en potentieel geschikte verblijfplaatsen. Alle te slopen of te renoveren gebouwen werden van binnen en buiten volledig geïnspecteerd met behulp van een zaklamp, ladder en boomcamera.

Het bureauonderzoek is gebaseerd op vrij verkrijgbare verspreidingsbronnen en waarnemingen van soorten:

- Synbiosys alterra (www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/gebiedendatabase).
- RAVON (www.ravon.nl). Verspreidingsgegevens van amfibieën, reptielen en vissen.

4. AANWEZIGE BESCHERMDE NATUURWAARDEN

4.1 Beschrijving plangebied

Het plangebied (onderdeel van het perceel, kadastraal bekend onder Sectie H nummer 618 & 619) ligt in het buitengebied tussen Echteld en Tiel, tussen andere agrarische percelen in. Het plangebied bestaat onder meer uit de volgende bedrijfsgebouwen, die gesloopt gaan worden (zie figuur 4.1.1):

- grupstal:

In dit type stal staan de koeien de hele winter naast elkaar vastgebonden. Achter de koeien loopt een mestgoot, de zogenaamde grup, waarin mest en urine wordt opgevangen en afgevoerd (zie figuur 4.1.2).

- berging/stal:

Dit gebouw bestaat uit een gedeelte waar 2 Haflingers en kalveren worden gehuisvest (zie figuur 4.1.3), een gedeelte waar materieel wordt opgeslagen en een gedeelte waar stiertjes worden gehuisvest (zie figuur 4.1.4).

- kapschuur:

Deze schuur wordt gebruikt voor de stalling van tractors en ander landbouwmaterieel (zie figuur 4.1.5).

- 2 mestsilos:

Eén van de mestsilos wordt gebruikt voor de opslag van materieel (zie figuur 4.1.6).

Voor de meest westelijk gelegen mestsilo staan 2 voersilo's (zie figuur 4.1.1 en de kleine foto rechtsonder op de voorzijde van dit rapport), die verwijderd zullen worden. Daarnaast wordt er in het plangebied kuilvoer opgeslagen (zie figuur 4.1.7); deze opslag verdwijnt ook. Nabij de kuilvoeropslag staan 2 bomen (een wilg en een fijnspar), die waarschijnlijk gekapt gaan worden. De haag tussen het woonhuis en de kuilvoeropslag en de berging/stal blijft behouden. Verder bevindt zich ten westen van de grupstal nog een weilje waarin tijdens het veldbezoek een liep (zie figuur 4.1.8). In het weilje groeien naast grassen alleen algemeen voorkomende planten als vogelmur en paarse dovenetel. Naast het weilje is een rij knotwilgen aanwezig, die behouden blijft. Ten zuiden van de grupstal, nabij de Remkettingweg, staan een noten- en een kersenboom, die eveneens behouden blijven. De rest van het plangebied bestaat grotendeels uit verharding; hier en daar is wat gras aanwezig en algemeen voorkomende planten als bijvoorbeeld smalle weegbree.

Figuur 4.1.1. Het plangebied.

Figuur 4.1.2. De grupstal.

Figuur 4.2.3. De berging/stal; het gedeelte met twee paardenboxen en een ruimte waar kalveren worden gehouden.

Figuur 4.3.4. De berging/stal; het gedeelte met stiertjes.

Figuur 4.4.5. De kapschuur.

Figuur 4.5.6. Eén van de 2 mestsilo's wordt gebruikt voor de opslag van materieel.

Figuur 4.6.7. De kuilvoeropslag.

Figuur 4.7.8. Het weilje naast de grupstal met op de voorgrond de geit.

4.2 Natura 2000-gebieden

Natura 2000-gebied 'Rijntakken' is het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied, op een afstand van circa 260 meter ten zuiden van het plangebied (zie figuur 4.2.1).

Figuur 4.2.1. Globale ligging van het plangebied (rood omcirkeld) ten opzichte van Natura 2000-gebied 'Rijntakken' (geel weergegeven). Bron: <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000>.

Andere Natura 2000-gebieden en Wetlands liggen op grote afstand van het plangebied (meer dan 10 kilometer).

4.3 Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied ligt op circa 570 meter afstand van het Gelderse Natuurnetwerk Nederland (NNN). Zie figuur 4.3.1.

Figuur 4.3.1. Globale ligging van het plangebied (rood omlijnd) ten opzichte van het Gelders NNN (groen weergegeven).
Bron: website Provincie Gelderland (<https://gldanders.planoview.nl/planoview/omgevingsplannen>).

4.4 Overige beschermde gebieden

Verder maakt het plangebied geen deel uit van een Nationaal Landschap of andere beschermde natuurgebieden.

4.5 Beschermde planten en dieren

In het plangebied zijn geen holle bomen aanwezig en de rij knotwilgen fungeert niet als vaste vliegroute van vleermuizen, omdat deze 'doodloopt' in weilanden zonder enige vorm van opgaande vegetatie (zie figuren 4.1.1 en 4.1.8).

De te slopen kapschuur en de te slopen berging/stal bestaat uit (enkelwandige) damwandplaten en een enkelwandig eternieten golfplaten dak en er werden ook geen uitwerpselen, braakballen etc. gevonden. Het is daardoor uitgesloten dat hier vleermuisverblijven of uilenverblijven aanwezig zijn. In het gedeelte van de stal/berging met de paardenboxen werden tussen het dak en een stalen draagbalk wel 5 huismusnesten aangetroffen (zie figuur 4.5.1). Nesten van de huismus zijn jaarrond beschermd. Tijdens het veldbezoek werden er in het plangebied meerdere huismussen waargenomen, waaronder een in de nok van het dak van de berging/stal (zie figuur 4.5.2).

Figuur 4.5.1. Huismusnesten op de stalen draagbalk.

Figuur 4.5.2. Huismus in de nok van de berging/stal.

De wanden van te slopen grupstal bestaan uit bakstenen buitenmuren en houten binnenwanden, met daar tussenin isolatiemateriaal. De bovenkant van de muren is afgedekt met een aluminium plaat (zie figuur 4.5.3 en figuur 4.5.4). Doordat deze plaat nauw op de gevels aansluit, kunnen er geen vleermuizen in de 'spouw' kruipen. Het dak van de grupstal bestaat uit (enkelwandige) golfplaten van eterniet en in de stal werden ook geen uitwerpselen, braakballen etc. gevonden. Het is daardoor uitgesloten dat hier vleermuisverblijven of uilenverblijven aanwezig zijn. Wel waren er volgens de eigenaar tot 2 jaar geleden boerenwaluwnesten in de grupstal aanwezig. Tegen de buitenmuur hing tijdens het veldbezoek een nestkast waar volgens de eigenaar regelmatig een koolmees in broedt (zie figuur 4.5.3). De koolmees is een 'categorie 5 soort'; dat wil zeggen dat het nest niet jaarrond is beschermd (of er moeten zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden zijn, die dat rechtvaardigen), maar dat er middels een omgevingscheck dient te worden nagegaan of er in en rond het plangebied voldoende alternatieven aanwezig zijn (Ministerie van Economische zaken, 2016). De ruimtes onder de 'golven' van het dak (zie figuur 4.5.5) zijn tijdens het veldbezoek met een ladder en een zaklamp geïnspecteerd; hier werden geen vogelnesten aangetroffen. Deze ruimtes zijn voor vleermuizen ongeschikt (te tochtig).

Figuur 4.5.3. De bakstenen buitenmuur van de grupstal met de koolmezennestkast.

Figuur 4.5.4. De aluminium platen op de bovenkant van de muren van de grupstal.

Figuur 4.5.5. In de ruimtes onder de 'golven' waren tijdens het veldbezoek geen vogelnesten aanwezig.

Tijdens het veldbezoek werden, afgezien van huismusnesten, geen andere jaarrond beschermde vogelnesten waargenomen. En afgezien van een nest van de koolmees, werden geen overige strenger beschermde vogelnesten waargenomen. Waarschijnlijk broeden er in het broedseizoen algemeen voorkomende vogels zoals de merel in de bomen in het plangebied. Wateren die als voortplantingswater voor amfibieën kunnen dienen zijn afwezig. Het is echter mogelijk dat algemene amfibieënsoorten de begroeide delen van het plangebied als landhabitat gebruiken. Reptielen zijn afwezig en andere soorten, die beschermd zijn onder de Wn, zijn niet te verwachten in het plangebied. Tabel 4.2.1 geeft de beschermde soorten weer die (mogelijk) een vaste voortplantings- of rustplaats in het plangebied hebben.

Nederlandse naam en wetenschappelijke naam	Vogelnesten (categorie 5)	Vogels met jaarrond beschermd nest	Internationaal beschermde soorten	Overige beschermde soorten
Bosmuis (<i>Apodemus sylvaticus</i>)				X
Huisspitsmuis (<i>Crocidura russula</i>)				X
Veldmuis (<i>Microtus arvalis</i>)				X
Egel (<i>Erinaceus europeus</i>)				X
Konijn (<i>Oryctolagus cuniculus</i>)				X
Wezel (<i>Mustela nivalis</i>)				X
Gewone pad (<i>Bufo bufo</i>)				X
Bruine kikker (<i>Rana temporaria</i>)				X
Huismus (<i>Passer domestica</i>)		X		
Koolmees (<i>Parus major</i>)	X			

Tabel 4.2.1. (Potentieel) in het gebied voorkomende beschermde soorten. Het beschermingsregime van de soorten in de Wn is eveneens weergegeven.

5. MOGELIJKE EFFECTEN OP BESCHERMDE NATUURWAARDEN

5.1 Natura 2000

Natura 2000-gebied 'Rijntakken' ligt op een afstand van 260 meter ten zuiden van het plangebied, achter de Waalbandijk. Omdat het rundveebedrijf in het plangebied beëindigd zal worden, zal de stikstofuitstoot in het plangebied en daarmee de stikstofdepositie in Natura 2000-gebied 'Rijntakken' fors afnemen. Natura 2000-gebied 'Rijntakken' is opgenomen in het zogenaamde PAS (Programma Aanpak Stikstof), omdat er in dit Natura 2000-gebied ten minste één stikstofgevoelig habitatype voorkomt dat te maken heeft met overbelasting door stikstof. De voorgenomen werkzaamheden in het plangebied hebben dus een positief effect op Natura 2000-gebied 'Rijntakken'. Overige Natura 2000-gebieden liggen op grote afstand van het plangebied (meer dan 10 kilometer); het is niet waarschijnlijk dat de voorgenomen werkzaamheden op deze gebieden enig effect zullen hebben.

5.2 Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied bevindt zich op circa 570 meter afstand van het dichtstbijzijnde onderdeel van het Gelderse Natuurnetwerk Nederland (NNN). Het NNN maakt hier onderdeel uit van Natura 2000-gebied 'Rijntakken'; omdat de plannen een positief effect hebben op dit Natura 2000-gebied (zie paragraaf 5.1), mag aangenomen worden dat de plannen ook een positief effect op de natuurwaarden in het NNN zullen hebben.

5.3 Beschermde planten en dieren

Als gevolg van de werkzaamheden kunnen onderstaande effecten op beschermde flora en fauna optreden:

- Door bomen tijdens het broedseizoen te rooien, kunnen nesten van broedende vogels worden verstoord, hun jongen kunnen hierdoor te lang worden achtergelaten en eieren kunnen te lang niet worden bebroed. Ook kunnen vogels/nesten of jongen worden vernietigd.
- Indien de grupstal - met aan de buitenmuur de koolmezennestkast –in de broedtijd wordt gesloopt, dan leidt dit mogelijk tot sterfte van jonge koolmezen en/of eieren.
- Bij de werkzaamheden kunnen vaste voortplantings- of rustplaatsen van algemene beschermde zoogdieren en amfibieën worden aangetast. Individuen kunnen hierbij worden verwond of gedood.
- In de berging/stal, in het gedeelte met de paardenboxen, bevinden zich tussen een stalen draagbalk en het dak 5 nesten van de huismus. Indien dit gebouw in het broedseizoen wordt gesloopt, kan dit leiden tot sterfte van jonge huismussen en/of hun eieren. Jaarrond kan de sloop van dit gebouw leiden tot het vernietigen van jaarrond beschermde vogelnesten.

In tabel 5.3.1. zijn de mogelijke overtredingen van de verbodsbepalingen van de Wn weergegeven. In hoofdstuk 6 wordt uitgelegd hoe deze overtredingen kunnen worden voorkomen.

Soort	Beschermingsregime Wn	Art. 3.1 lid 1	Art. 3.1 lid 2	Art. 3.5 lid 1	Art. 3.5 lid 2	Art. 3.5 lid 3	Art. 3.5 lid 4	Art. 3.10 lid 1
Algemene in opgaande vegetaties broedende vogels	Vogels	X	X					
Algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren en amfibieën	Overige soorten							X
Koolmees	Strenger beschermde vogelnesten	X	X					
Huismus	Jaarrond beschermde vogelnesten	X	X					

Tabel 5.3.1. Mogelijke overtredingen van algemene verbodsbepalingen van de Wn. Zie bijlage 1 voor een verklaring van de beschermingscategorieën en een overzicht van alle verbodsbepalingen.

Artikel 3.1 (m.b.t. Vogels)

- lid 1: het opzettelijk doden en vangen van vogels
- lid 2: het opzettelijk vernielen en beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren en het wegnemen van nesten

Artikel 3.5 (m.b.t. Internationaal beschermde soorten):

- lid 1: het opzettelijk doden of vangen van soorten
- lid 2: het opzettelijk verstoren van soorten
- lid 3: het opzettelijk vernielen en rapen van eieren van soorten
- lid 4: het beschadigen en vernielen van de voortplantingsplaatsen en rustplaatsen van soorten

Artikel 3.10 lid 1 (m.b.t. A-soorten): het is verboden

(a) in het wild levende A-soorten opzettelijk te doden of te vangen;

(b) de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de A-soorten opzettelijk te beschadigen of te vernielen; en

De onder (a) en (b) genoemde verboden zijn niet van toepassing op de bos-, huisspits- en veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende ervan of roerende zaken bevinden (artikel 3.10 lid 3 Wn).

6. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

6.1 *Natura 2000*

Er is een positief effect te verwachten op het nabijgelegen Natura 2000-gebied 'Rijntakken'. Omdat er geen negatieve effecten op beschermde gebieden zijn te verwachten, is er op dit punt geen vergunning nodig op grond van de Wn.

6.2 *Natuurnetwerk Nederland*

Omdat er geen negatieve effecten op het NNN zijn te verwachten, zijn er op dit punt geen bezwaren vanuit het provinciale natuurbeleid.

6.3 *Beschermde planten en dieren*

Algemeen voorkomende soorten (A-soorten): vrijstelling

In het plangebied komen mogelijk zoogdieren en amfibieën voor, die onder de Wn zijn beschermd. Het gaat om algemeen voorkomende soorten (zogenaamde A-soorten), waarvoor in de provincie Gelderland een algemene vrijstelling geldt in geval van ruimtelijke ontwikkeling en beheer en onderhoud. Dit houdt in dat deze soorten verstoord mogen worden, zonder dat daarvoor een ontheffing voor is verkregen. Wel geldt altijd de Zorgplicht (artikel 1.11 Wn): deze houdt in dat nadelige gevolgen voor dieren en planten altijd zoveel mogelijk moeten worden voorkomen. Om aan de algemene zorgplicht te voldoen, moeten tijdens het werk worden aangetroffen dieren zo snel mogelijk naar een aangrenzende locatie buiten het plangebied worden verplaatst.

Algemeen voorkomende vogels: kappen van bomen buiten het broedseizoen

In de te rooien bomen komen in het broedseizoen mogelijk beschermde vogelnesten voor. Het gaat om vogels waarvan het nest niet jaarrond wordt beschermd en waarvoor geen omgevingscheck nodig is. Doden en vernielen van broedvogels/eieren/jongen kan worden voorkomen door het kappen van bomen buiten het broedseizoen uit te voeren (buiten de periode 15 maart – 15 juli). Door naleving van deze aangepaste werkwijze worden ten aanzien van vogels geen overtredingen van de Wn begaan.

Nest koolmees: nestkast verplaatsen

In het plangebied bevindt zich een nestkast met een koolmezenest. De koolmees is een 'categorie 5 soort'; dat wil zeggen dat het nest niet jaarrond is beschermd, maar dat er middels een omgevingscheck moet worden nagegaan of er in en rond het plangebied voldoende alternatieven aanwezig zijn (Dienst Regelingen, 2009; Ministerie van Economische zaken, 2016). Indien de koolmezenestkast, die nu aan de buitenmuur van de te slopen grupstal hangt, ruim voor het broedseizoen (dus ruim vóór de periode 15 maart – 15 juli) wordt verplaatst naar bijvoorbeeld de buitenmuur van het te behouden woonhuis, heeft de koolmees een alternatieve broedlocatie. In dat geval hoeft er voor de sloop van de grupstal geen ontheffing op de Wn te worden aangevraagd.

Huismusnesten: ontheffing aanvragen en mitigatie

In de berging/stal, in het gedeelte met de paardenboxen, bevinden zich tussen een stalen draagbalk en het dak 5 nesten van de huismus. Vóór 15 maart van het jaar waarin de sloop plaatsvindt, dient er een tweevoud van het aantal te vernietigen nestlocaties (10) voor de huismus te worden gerealiseerd (conform Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014). Dat kan door het plaatsen van vogelvides of nestkasten. Om schade aan jongen en eieren van de huismus te voorkomen, dient de berging/stal buiten de periode 15 maart - 1 september te worden gesloopt. Daarnaast dient er voor het vernietigen van de 5 huismusnesten een ontheffing te worden aangevraagd bij de Provincie Gelderland.

LITERATUUR

- Dienst Regelingen. 2009. Uitleg Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet.
- Gedeputeerde staten van Gelderland. 2016. Beleidsregels procedure besluitvorming Wet natuurbescherming Gelderland.
- Ministerie van Economische Zaken, 2016. Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Ministerie van Economische Zaken, Den Haag.
- RAVON, 2006. Waarnemingenoverzicht 2005. RAVON, 24: 46-64.
- RAVON, 2007. Waarnemingenoverzicht 2006. RAVON, 27: 46-64.
- RAVON, 2010. Waarnemingenoverzicht 2007 en 2008. RAVON, 34: 61-80.
- RAVON, 2011. Waarnemingenoverzicht 2010. RAVON, 42: 105-119.
- RAVON, 2013. Waarnemingenoverzicht 2012. RAVON, 51: 119-132.
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. 2014. Soortenstandaard Huismus *Passer domesticus*. Ministerie van Economische zaken.

BIJLAGE 1. TOELICHTING PER BESCHERMINGSREGIME

Vogels

Verbodsbepalingen en afwijkingsmogelijkheden

Het beschermingsregime voor vogels is neergelegd in de artikelen 3.1 tot en met 3.4 van de Wn. Deze bepalingen gelden voor alle van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn.

Op grond van de artikelen 3.1 en 3.2 gelden voor deze vogels de volgende verboden:

- het opzettelijk doden en vangen van vogels (artikel 3.1 lid 1 Wn)
- het opzettelijk vernielen en beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren en het wegnemen van nesten (artikel 3.1 lid 2 Wn)
- het rapen en houden van eieren (artikel 3.1 lid 3 Wn)
- het opzettelijk storen van vogels indien dit van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende soort (artikel 3.1 lid 4 en 5 Wn)
- het verkopen, vervoeren voor verkoop, onder zich hebben voor verkoop of ten verkoop aanbieden van (gemakkelijk herkenbare delen of producten van) dode of levende vogels (artikel 3.2 lid 1 Wn)
- het, anders dan voor verkoop, houden en vervoeren van (gemakkelijk herkenbare delen of producten van) dode of levende vogels (artikel 3.2 lid 6 Wn);
- het, voor zover bij of krachtens de Wn toegestaan, vangen of doden van vogels met – kort gezegd – verboden middelen en het achtervolgen met behulp van in de Vogelrichtlijn genoemde vervoermiddelen overeenkomstig de in de Vogelrichtlijn omschreven wijze (artikel 3.4 lid 1 Wn).

Het beschermingsregime gaat uit van het 'nee, tenzij-principe'. Dit betekent dat de genoemde schadelijke handelingen verboden zijn, tenzij het bevoegd gezag een afwijking van het verbod toestaat. Die toestemming kan worden verleend door middel van een ontheffing of vrijstelling.

Criteria voor ontheffing of vrijstelling

Gedeputeerde staten ('GS') kunnen van vrijwel alle hierboven omschreven verboden ontheffing verlenen. Provinciale staten ('PS') kunnen daarnaast bij verordening vrijstelling verlenen van deze verboden. Voor een paar specifieke verboden is de minister van Economische Zaken (de 'minister') het bevoegd gezag, namelijk de verboden die zien op de verkoop en het vervoer van vogels. Indien een afwijking van een verbodsbepaling wordt toegestaan, moet daarbij in ieder geval worden bepaald op welke soort de afwijking betrekking heeft, welke middelen, installaties of methoden voor het vangen of doden zijn toegestaan en welke voorwaarden gelden ter beperking van de risico's en met betrekking tot het tijdstip en de plaats van de handeling. Daarnaast moet voor de verlening van een ontheffing of vrijstelling aan een aantal cumulatieve criteria zijn voldaan. Dit betekent dat er:

- geen andere bevredigende oplossing mag bestaan,
- de maatregelen niet mogen leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort en
- de ontheffing nodig is in verband met één van de volgende zes gronden:
 - het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
 - het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
 - ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
 - ter bescherming van flora of fauna;
 - voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten of voor de daarmee samenhangende teelt; of
 - om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Internationaal beschermde soorten

Deze soorten worden in de praktijk vaak aangeduid als de 'strikt beschermde soorten', omdat voor deze soorten alleen onder strikte voorwaarden ontheffing van een verbodsbepaling kan worden verkregen. Bekende voorbeelden van habitatsoorten zijn de drijvende waterweegbree, de rugstreeppad en de zandhagedis.

Verbodsbepalingen

De belangrijkste verboden uit de Wn zijn:

- het opzettelijk doden of vangen van habitatsoorten (artikel 3.5 lid 1 Wn)
- het opzettelijk verstoren van habitatsoorten (artikel 3.5 lid 2 Wn);
- het opzettelijk vernielen en rapen van eieren van habitatsoorten (artikel 3.5 lid 3 Wn)
- het beschadigen en vernielen van de voorplantingsplaatsen en rustplaatsen van habitatsoorten (artikel 3.5 lid 4 Wn)
- het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen en vernielen van habitatsoorten (artikel 3.5 lid 5 Wn);
- het, anders dan voor verkoop, onder zich hebben of vervoeren van habitatsoorten (artikel 3.6 I lid 2 Wn).

Criteria voor ontheffing of vrijstelling

Gedeputeerde Staten kunnen van deze verboden ontheffing verlenen en Provinciale Staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van deze verboden (artikel 3.8 lid 2 en 3.9 lid 2 Wn). Er is een aantal (cumulatieve) criteria (opgesomd in artikel 3.8 lid 5 Wn) om ontheffing of vrijstelling te kunnen verlenen; deze worden slechts verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat (alternatieventoets);
- er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijk verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan;
- de ontheffing of vrijstelling nodig is:
 - in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
 - in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
 - voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten; of
 - om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Overige beschermde soorten

Dit aanvullende beschermingsregime vloeit niet voort uit Europese wet- of regelgeving en beschermt alleen de in het wild levende diersoorten die worden genoemd in onderdeel A van de bijlage bij de Wn. Voorbeelden zijn de hermelijn en de wezel ('A-soorten'). Daarnaast worden vaatplanten beschermd van de soorten die worden genoemd in onderdeel B in de bijlage bij de Wn, zoals de akkerboterbloem en de muurbloem ('B-soorten'). Uit de wetsgeschiedenis is gebleken dat het nodig is om deze soorten bij wet aan te wijzen, omdat zij niet voldoende worden beschermd door enkel de zorgplicht. Het gaat daarbij in het bijzonder om soorten die in Nederland in hun voortbestaan worden bedreigd. Op de bijlagen zijn dan ook bijvoorbeeld de Rode Lijst-soorten aangewezen.

Verboden handelingen

Het is verboden op grond van artikel 3.10 lid 1 Wn:

- (a) in het wild levende A-soorten opzettelijk te doden of te vangen;
- (b) de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de A-soorten opzettelijk te beschadigen of te vernielen en
- (c) B-soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

De onder (a) en (b) genoemde verboden zijn niet van toepassing op de bos-, huisspits- en veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende ervan of roerende zaken bevinden (artikel 3.10 lid 3 Wn). Voor deze overige soorten gelden dus minder verboden dan voor de strikt beschermde soorten. Zo is bijvoorbeeld het (opzettelijk) verstoren van soorten niet verboden.

Ruimere afwijkingsmogelijkheden

Voor de overige soorten gelden bovendien ruimere afwijkingsmogelijkheden dan voor de strikt beschermde soorten. Artikel 3.8 Wn (dat de afwijkingsmogelijkheden voor Habitatsoorten bepaalt) is grotendeels van overeenkomstige toepassing op de overige soorten. Dit betekent dat een ontheffing of vrijstelling slechts wordt verleend indien:

- er geen andere bevredigende oplossing bestaat (alternatieventoets);
- er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijk verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan;
- de ontheffing of vrijstelling nodig is:
 - in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
 - in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
 - voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten; of
 - om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Anders dan voor Habitatsoorten, kan voor de overige soorten ook ontheffing of vrijstelling worden verleend als dit noodzakelijk is (artikel 3.8 lid 2):

- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;

- ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
- ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
- ten behoeve van het algemeen belang.

Overzicht verbodsbepalingen Wet natuurbescherming (Ministerie van Economische Zaken, 2016)

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen